

ศรีสุวรรณศรี SRIDVARAVATI
ช่างแกะสลัก ศิลปินแห่งชาติ ๒๕๒๕

ขัตติยปาฐม ปาฐมขัตติยแห่งรัตนวาสน

คำขวัญจังหวัดนครปฐม หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ให้ไว้เมื่อครั้งรับราชการเป็นผู้ว่าราชการ

(คัดจากหนังสือพิมพ์ไทย/ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑)

สะพานเจริญศรัทธา

คำกราบบังคมทูล

ขอเดชะ ฝ่าลออองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบ

นครปฐมเมืองแห่งความรักและศรัทธา

ปฐมนิเทศแด่ผู้ปกครองและศิษย์

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ให้ไว้เมื่อครั้งรับราชการเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๖๑ / วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เจ้าพนักงาน

นครปฐมเมืองแห่งความรักและศรัทธา

พระราชทานนามว่า นครปฐม เจ้าขอพระราชทาน
อัญเชิญเสด็จใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงรับซึ่งรูป
ธรรมจักร อันข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานน้อม

นครปฐม ปฐมนคร

คำขวัญจังหวัดนครปฐม หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ให้ไว้เมื่อ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

(คัดจากหนังสือพิมพ์ไทย/ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๔๖๑)

สะพานเจริญศรัทธา

คำกราบบังคมทูล

ขอเดชะ ฝ่าล่องธูลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าล่องธูลีพระบาท

ด้วยในการพระราชพิธีฉลองและเฉลิมพระชนมพรรษาในศกที่แล้วๆ มา ได้ฝ่าล่องธูลีพระบาทก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้สร้างสะพานพระราชทานเป็นการสดวกแก่การไปมาแห่งสาธารณชน เป็นการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลด้วยพระราชทรัพย์ประจำพระชนมวาร ทรงบำเพ็ญถาวรวัตถุทานส่งเสริมเพิ่มพระราชกฤตติการสมภารบารมี แต่เสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติเป็นลำดับมา อาครัยด้วยกำลังพระกรุณาแลปรีชาญาณ ทรงสอดส่องสิ่งซึ่งจะเป็นสาธารณประโยชน์แก่เหล่าพสกนิกรทั่วหน้าในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองและเฉลิมพระชนมพรรษา พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ นี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้สร้างสะพานขึ้นในจังหวัดนครปฐมนี้ ทรงพระราชทานอุทิศพระราชทานให้เป็นสาธารณประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไปด้วยพระราชทรัพย์

ประจำพระชนมวาร แลมิใช่แต่ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนเดียว ยังทรงสอดส่องถึงกิจการก่อสร้างสะพานนี้ด้วย ซ่อนนี้ยังฝังอยู่ในใจของข้าพระพุทธเจ้าเนื่องมา คือเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานประทับพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๐ ได้มีพระราชดำรัสเหนือเกล้าให้ข้าพระพุทธเจ้าจัดสร้างสะพานนี้ แต่ทรงพระราชดำริห์ด้วยพระราชวิจารณ์อันแนบชิดว่า ในจังหวัดมณฑลนี้ไม่มีช่างชำนาญการก่อสร้างถาวรวัตถุเช่นนี้ให้จงงามถาวรมั่นคงได้ จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้ท่านเจ้าพระยายมราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล จัดช่างที่ชำนาญออกมาแต่กรุงเทพฯ พระมทานครช่วยข้าพระพุทธเจ้า เพื่อให้ทำเป็นสะพานอันถาวรอยู่ชั่วนาน ท่านเจ้าพระยายมราชก็ได้ส่งนายช่างในกรมศุขาภิบาลผู้ชำนาญมาช่วยข้าพเจ้าทำการก่อสร้างตามพระบรมราชประสงค์ แลท่านเจ้าพระยายมราชได้ช่วยตรวจตราการต่อมาด้วย

สะพานนี้หล่อด้วยเครื่องคอนกรีตติดเป็นแท่งเดียวกัน แลเป็นสะพานแรกที่ไม่ต้องใช้สิ่งของที่สั่งมาจากต่างประเทศเลย และได้ทำตามแบบอย่างที่ยนิยมกันในสมัยนั้น โดยมีสะพานขนาดกว้างรวมในพนักกว้าง ๔ วา ๑ คอก ยาว ๑๓ วา ๑ คอก สูงจากระดับน้ำธรรมดา ๓ คอก ๑ คืบ มีพนัก ๒ ข้าง มีขุมโคมไฟฟ้าข้างละ ๒ ขุม เป็น ๔ ขุม ประกอบด้วยลวดลายแลภาพอันวิจิตรบรรจงแบบโบราณ

นครปฐมเมื่อ

สิ้นพระราชทรัพย์ ๔๙๕๓๗ บาท ๕๕ สร้างสะพานเป็นอันสำเร็จดังพระราชประสงค์ พระราชทานนามว่า “สะพานเจริญศรัทธา” การที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ข้าพระพุทธเจ้าทำสะพานนี้ขึ้นที่นี้ย่อมจะเป็นสาธารณประโยชน์แห่งหนึ่งของข้าพระพุทธเจ้าจะหาถ้อยคำมากราบทูลพระกรุณาให้ล้นสุดได้ แต่ขอพระราชทานกราบทูลขอบรรจุพระนามของข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่าเหตุผลในมณฑลนครไชยศรีแต่โดยย่อ พระบาททรงหวังตั้งพระราชหฤทัยแต่ที่บำเพ็ญประชาชน สมณพราหมณ์ซึ่งในมณฑลนครไชยศรีได้สละทรัพย์ไปมาได้สะดวกสบาย สพานไม่เฉพาะแต่จะให้มีความอยู่ในกรุงเทพฯ ถึงจะมีพระราชวโรกาสเมื่อไร ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ข้าพระพุทธเจ้าไปมาชองพุทธศาสน์ไปบูชาพระปฐมเจดีย์อันเป็นปูชนียวัตถุ

ฉบับที่แล้วผมได้กล่าวถึงเมืองนครปฐมเกิดขึ้นด้วยพระราชศรัทธา ของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นปฐมบทยุทธเพราะพระศาสนาทรงบูรณสถาปนาพระปฐมเจดีย์ให้เป็นศรีภพ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รับสนองพระเดชพระคุณพระบรมชนก ทรงกระทำตามพระประสงค์ บูรณะพระปฐมเจดีย์ตามที่ได้ปฏิญาณไว้ ด้วยความรักและความศรัทธา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังดำรงพระยศพระบรมโอรสาธิราช เสด็จประทับที่นครปฐมเสมอมา แล้วทรงโปรดให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์เป็นที่ประทับ ทรงใช้พระราชวังสนามจันทร์เป็นกองบัญชาการกองเสือป่าในคราวซ้อมรบ ทรงบูรณะพระปฐมเจดีย์ แล้วสร้างพระร่วงโรจนฤทธิ์ประดิษฐานไว้ที่วิหารด้านเหนือ และพระราชทาน “สะพานเจริญศรัทธา” ให้ชาวพุทธได้เดินจากสถานีรถไฟข้ามคลองเจดีย์บูชาตามมีสการองค์พระปฐมเจดีย์หลายสิ่งทีกล่าวมาท่านผู้อ่านคงเห็นด้วยกับผมว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระทัยรักเมืองนครปฐมอย่างยิ่ง แม้ในพระราชพิธีกรรมของพระองค์ ได้ระบุให้บรรจุพระบรมราชสรีรางคารของพระองค์ไว้ที่ฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์ ผมจะขอนำเอาคำประกาศเปิด “สะพานเจริญศรัทธา” ให้ท่านได้อ่านและเข้าถึงพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเมืองนครปฐม

ธแห่งบทความขออธิษฐานที่ดี

ให้ไว้เมื่อครั้งรับราชการเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๕๒

ชุมเมืองแห่งความรักและศรัทธา

ภาพ "สะพานเจ็ญศรัทธา" : วันเปิดสะพาน ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

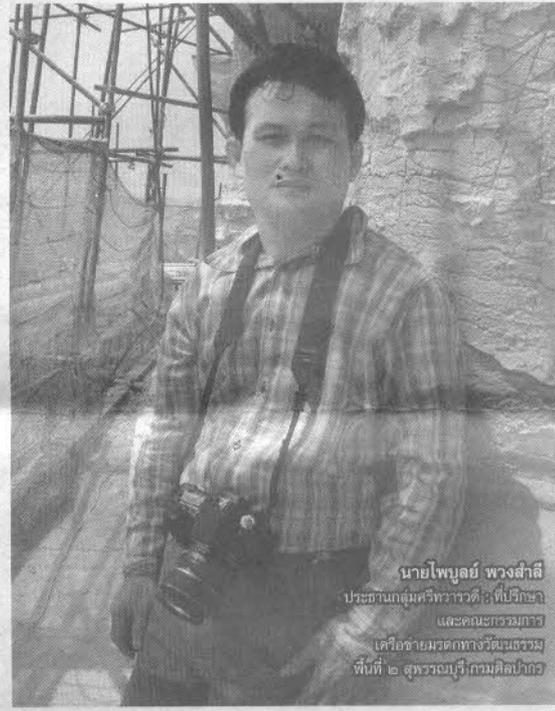
๕๕๓๗ บาท ๕๕ สตางค์ บัดนี้การ
สำเร็จดังพระราชประสงค์แล้ว และได้
"สะพานเจ็ญศรัทธา"
กรุณาโปรดเกล้า ให้สร้างสะพานขึ้น
สาธารณประโยชน์เพียงไร เหลือวิสัย
จะหาถ้อยคำมากราบบังคมทูลพระ
แต่ขอพระราชทานพระบรมราชวโร
งค์มทูลพระกรุณาตามความจริงใจ
พร้อมด้วยเหล่าพสกนิกรที่ทราบ
ไชยศรีแต่โดยย่อว่า ได้ฝ่าล่องธู
พระราชหฤทัยแต่ที่จะทรงบำรุงไพร่
พรหมณชี ทั้งในแลนอกพระนครให้
สะดวกสบาย สพานนี้เป็นที่หมายว่า
อยู่ในกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดมณฑลใดๆ
เมื่อไร ก็ทรงพระกรุณาให้ความ
สพานนี้ขึ้นว่าเป็นสพานอันสำคัญที่
วัดนอกพระนคร ทั้งเป็นสพานที่ถาวร
ล้วนในที่อื่น จึงเป็นที่นิยมชมชื่นในพระ
ไม่ใช่แต่จะเป็นทางสัญจรไปตาม
ที่ไปมาของพุทธศาสนิกชนผู้จะข้าม
อันเป็นปฐมนิยวัตถุสำคัญที่บ้าน

เมืองด้วย แท้จริงพระปฐมเจดีย์ถึงเป็นโบราณสถาน แต่
ถาวรมั่นคงดำรงรุ่งเรืองมาจนบัดนี้ได้ก็ด้วยพระบรมราช
ชนกนารถ กับได้ฝ่าล่องธูพระบาทได้ทรงปฏิสังขรณ์
เป็นลำดับมา เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสพานอันต่อเนื่อง
กับบริเวณพระปฐมเจดีย์ให้เป็นที่มาชนไปกระทำสักการ
บูชาโดยสะดวกสบายก็เป็นอันได้ทรงขยายความรุ่งเรือง
แห่งพระปฐมเจดีย์ให้ทวียิ่งขึ้น นับเนื่องในการปฏิสังขรณ์
อันเป็นพระราชกรณียกิจอีกส่วนหนึ่ง จึงเป็นที่ยินดีอยู่ทั่ว
หน้าว่า ได้ฝ่าล่องธูพระบาทไม่ใช่แต่จะทรงไว้ซึ่งพระ
ราชอำนาจดุจพระรามาวตารประหัตประหารเหล่าศัตรู
หมู่ที่ถืออนาถธรรม ทรงนำธงไชยเฉลิมชาติไปประกาศ
ให้ปรากฏแก่วิเทคนะชนในหนอ์ชฎงค์ประเทศซึ่งได้ปรากฏ
อยู่แล้วนั้น ยังทรงไว้ซึ่งพระคุณสมบัติพิเศษในทางธรรม
เป็นเอกอรรคบรมพุทธศาสนูปถัมภ์ ทรงชักนำให้อเนกชน
นิกรมลโมสภระทำสักการบูชาซึ่งเจดีย์สถาน เพิ่มพูน
พระราชสมภารอยู่เป็นนิตย์ พระราชจรรยาคุณนี้ย่อม
จะเป็นที่เชิดชูพระเกียรติยศปรากฏอยู่ชั่วกาลปาวสานว่า
ได้ฝ่าล่องธูพระบาทเป็นพระมหากษัตริย์ราชผู้ทรง
ไว้ซึ่งพระอาณาจักร แลธรรมจักรทั้ง ๒ ประการ
ในการนี้เป็นพระราชกฤษฎีกาทางมคสมัย ที่ได้ฝ่า
ล่องธูพระบาททรงพระราชอุสาหะเสด็จพระราชดำเนินมา
ณ ที่นี้ อันเป็นที่ยินดีของข้าพหูล่องธูพระบาท

ประชาราษฎร์ทั่วหน้ากัน ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทาน
อัญเชิญเสด็จได้ฝ่าล่องธูพระบาททรงรับซึ่งรูป
ธรรมจักร อันข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานน้อม
เกล้าถวายสำหรับทรงตัดแพรแถบอันผูกขวางสะพาน
นี้ไว้ให้ขาดออก แลทรงเปิดผ้าคลุมนามสะพานแล้ว
และเสด็จพระราชดำเนินข้ามสะพานนี้ไปเป็นปฐมฤกษ์
สาธารณชนจะได้รับพระมหากษัตริย์ใช้สพานนี้ให้
เป็นประโยชน์สืบไป

สะพานนี้จะเป็นที่ตักเตือนใจของผู้ที่ได้อาศัย
ไปมา ให้ระถุกถึงพระเดชพระคุณพระบารมีอยู่ไม่รู้วาย
ข้าพระพุทธเจ้าแลเหล่านิกรชนทั้งหลายผู้ที่ได้ยินไปมา
ณ สพานนี้มีความโสมนัสเปรมปรีดี ขอพระราชทาน
ตั้งสัตยาธิฐานถวายพระพรไชยมงคล ขอได้ฝ่าล่อง
ธูพระบาทสมเด็จพระพรชมนายุนานในศิริราช
สมบัติสรรพคุณสวัสดิ์พิพัฒน์ผลดลประสิทธิ์เสริมเพิ่ม
พระบารมีอย่ารู้วาย แลด้วยอำนาจพระธรรมจักรอัน
ประกอบด้วยพระจตุราริยสังเขปทรง มีปัจฉยาการ
เป็นก้า พระโพธิปักขิยธรรมเปนมคคัมภีร์พันด้นสรรพ
พิบัติทั้งหลายให้วินาศขาดสูญ อย่าให้มากล้ากลาย
พ้องพานเมืองพระบาททุกศก กับทั้งราชกษัตริย์ราช
ทหานันอันเป็นที่ข้ามไปสู่ความประสงค์ของเอนกนิกรชน
ได้โดยสะดวกสบาย ฉันทขอให้พระราชพระราช
พระราชอำนาจ พระราชฤทธิ์ พระราชปรีชาสามารถ
อาจข้ามพ้นอุปัทวันตรายทั้งปวง ลุล่วงสมดังพระราช
ประสงค์จำนงหมายฉันทนั้นจงทุกประการ
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

นายปวงษ์ พงษ์ธานี
ประธานกลุ่มศรัทธาวัด : ผู้ที่ปรึกษา
และคณะกรรมการ
เครือข่ายมรดกทางวัฒนธรรม
พื้นที่ ๒ สุพรรณบุรี กรมศิลปากร